

Svědectví: 38. Je jasno v mojí duši dnes? Jak Mel Gibson a toaletní papír vrátili smysl této písni

Je snadné zaměnit emoce se stavem naší duše.

Svědectví

Je jasno v mojí duši dnes? Jak Mel Gibson a toaletní papír vrátili smysl této písni

Věděl jsem, že přijde den, kdy ji nebudu zpívat.

Jako dítě jsem miloval majestátnost písně *Je jasno v duši mojí dnes (It is Well with My Soul)*. Když však nastala drsnější realita života, začal jsem ji nenávidět.

Snažím se být upřímný a jednou v neděli jsem ji nejen nemohl poctivě zazpívat, ale chtěl jsem ji vytrhnout ze zpěvníku. Až na to, že jsme nezpívali ze zpěvníku. Vlastně jsme vůbec nezpívali. Zpíval ji sólista - jako požehnání. Měla to být dobrá (*bene*) řeč (*dikce*) před opuštěním modlitebny a návratem do krutého světa válek, hladomoru, nemocí, autovraků, telemarketingu s prodlouženou zárukou, pracovního stresu a rozvodu.

“Text mi roztrhl ušní bubínky”

Seděli jsme. Když mi text trhal ušní bubínky a v rytmu bušícího tempa mi vrážel bodce do srdce, začal jsem lapat po dechu a snažil se zadržet vzlyky. Starší dospělá žena vedle mě položila ruku na mou.

Přehrada se protrhla. Začal jsem slyšitelně vzlykat. Slzy mi stékaly po tváři a stříkaly na něžnou ruku nové známé v drsné životní situaci.

Horatio Spafford

Pokud neznáte příběh písně *It is Well with My Soul*:

Napsal ji Horatio Spafford poté, co jeho čtyři děti zemřely při ztroskotání lodi přes Atlantik. Spafford utrpěl ohromnou finanční ztrátu při požáru Velkého Chicaga v roce 1871.

Potřeboval si odpočinout, a proto měl s rodinou jet na dovolenou do Evropy. Když došlo na poslední chvíli, poslal svou ženu a děti napřed a plánoval je dohnat o pár dní později. Poté, co byl uchráněn

před ztroskotáním, jeho žena telegrafovala „Byla jsem zachráněna sama“. Spafford odjel za ní a údajně napsal tento text, když míjel oblast, kde se utopily jeho děti.

Děti Horatio Spafforda, utopené v moři, které byly inspirací pro píseň “Je jasno v duši mojí dnes.”

**“Jednou jsem to dotáhl tak daleko,
že jsem zvedl okno na koleji v nejvyšším patře.”**

Když jsem byl na vysoké škole, s odkazem na píseň [A Hallelujah Christian](#), můj profesor filozofie citoval její text „Jsem haleluja křesťan; Jsem po celou dobu tak šťastný.“ Tvrdě jej odsoudil jako naprostou lež. Léta jsem přemýšlel, jestli *It is Well with My Soul* nebyla ve stejné kategorii.

“Mnohokrát jsem věřil, že to s mou duší není v pořádku.”

Mnohokrát jsem věřil, že to s mou duší není v pořádku. Chci říct, jednou jsem to dotáhl tak daleko, že jsem zvedl okno na koleji v nejvyšším patře a zíral na beton pod sebou. (Jel jsem si pak promluvit s babičkou, místo abych skočil.)

Byl jsem prezidentem studentské rady a státním šampionem v rétorice. Nikdo by si nedokázal představit moji bolest. Při vyplňování vstupního formuláře v ordinaci svého lékaře jsem lhal. V žádném případě jsem *nikomu* – natož synovi mého bývalého kazatele – neřekl, jak často jsem přemýšlel o sebevraždě.

Trápil mě smutek a úzkost poháněná kyselinou perfekcionismu. Věřil jsem, že mám utrápenou duši, a soudil jsem se tvrdě – věřící skuteční křesťané by se takto cítit neměli.

Naštěstí během semináře měl místní presbyteriánský sbor poradenské centrum, které účtovalo mírný poplatek na základě příjmu, a já jsem začal s procesem léčení svého tísnivého perfekcionista myšlení, které podněcovalo mé myšlenky „Proč to vůbec zkoušet?“

V poslední době jsem se začal ptát: “Co mají moje pocity na prvním místě společného s mou duší?” Chci říct, že Spafford napsal: “Když se valí smutky jako mořské vlny.” A napsal: “S mojí duší je to v pořádku,” ale byl strašně smutný.

Jednou jsem byl na desetimetrové lodi, kterou zastihla náhlá bouře u pobřeží Haiti. Viděl jsem vlnění moře větší než naše loď, jak se řítí na mě a na mé spolucestující na trajektu. Hledal jsem bezpečné místo k plavání bez záchranné vesty, kdyby se naše loď převrhla, ale viděl jsem, jak vlny narážejí do skalnatých útesů.

Jindy na pláži se mnou zlotřilá vlna mrštila na dno a převalila mě do rozbitých ostrých mořských mušlí. Smutky jako valící se mořské vlny? To je intenzivní bolest.

Zaměňování emocí se stavem naší duše

Je snadné zaměnit emoce se stavem naší duše. Na vysoké škole jsem vystudoval psychologii. Psychologie tráví mnoho času řešením deprese a úzkosti. Oblast pozitivní psychologie se zaměřuje na štěstí. Předpona *psyche* znamená „mysl“ nebo „duše“. Je tedy snadné pochopit, proč vzniká zmatek ohledně emocí a duše.

“Je snadné zaměnit emoce se stavem naší duše.”

Toho dne v modlitebně byly mé emoce mučeny úzkostí a smutkem. Když jsem své emoce viděl jako svou duši – spíše než jako aspekt své duše – nemohl jsem říci: „S mojí duší je to v pořádku.“ Myšlenka, že bych se měl cítit dobře, se mi zdála ponižující vůči mé bolesti.

Jak to Horatio Spafford dokázal? Určitě to musel být bezcitný člověk. Naštěstí, když bohoslužba skončila, nikdo na mě neházel fráze. Lidé kolem mě, kteří slyšeli mé vzlykání, mě jednoduše objali – věděli, v jaké jsem situaci, a že v tu chvíli nebudou žádná slova balzámem. Paradoxně to byl balzám, když si uvědomili, že vědí, že moje bolest je hlubší, než slova dokázala utišit.

Bylo něco vyššího a trvalejšího než moje bolest. V tu chvíli tam byl alespoň soucit. To byla část začátku mého revidovaného pojetí této písně.

“Co s tím mají společného mé emoce?”

Další semínko změny v mém pohledu na píseň *It is Well with My Soul* zasadil jeden z mých bývalých studentů. Mikela Hallmark nyní pracuje jako terapeut v Atlantě a zveřejňuje motivační videa na sociálních sítích. V jednom ze svých videí řekla, že jednoho dne odešla z práce a nechtěla se jí jít do posilovny. Pak se sama sebe zeptala: „Co s tím mají společného mé emoce? Musím jít do posilovny. Tak jsem šla.“

Žák se stal učitelem. Dnes, když se přistihnu, jak říkám: „Nemám na to (emocionálně) chuť,“ ptám se sám sebe, co to má společného s čímkoli, a snažím se zvládat své pocity, abych se vyhnul zdravému chování, stejně jako se snažím zvládat své pocity ohledně chtění zapojit se do nezdravého chování.

Jednou jsem vstoupil do obchodu se sendviči vedle kampusu, kde jsem učil. Jeden stříbrovlasý prominentní místní obchodník mě pozval, abych se k němu připojil k jeho stolu. Pár minut po obědě jsem si všiml, jak jeho oči mířily přes moje rameno ke vchodovým dveřím. Otočil jsem se a uviděl skupinu žen vcházet do jídelny. Když jsem se otočil zpátky ke svému spolužákovi, rozpačitě se zazubil a řekl: „Vždycky mě zajímalo, jak vy, profesori, zvládáte být neustále kolem krásných žen. Jak zabráníte tomu, abyste je nepovažovali za atraktivní?“

Věcně jsem řekl: “Neřeším to.”

Vypadal zaraženě. Usmál jsem se a řekl: „Nikdo se nemůže ubránit tomu, aby neviděl atraktivní lidi jako atraktivní. To by bylo jako snažit se vidět červenou růži jako něco jiného než červenou.“

Jsem přímočarý, jak jen můžu, ale všimnu si, když má jiný muž atraktivní rysy – ať už je to pohledná tvář nebo skvělý smysl pro humor. I když se nemůžeme ubránit tomu, abychom si všimli atraktivních vlastností, všichni můžeme *ovládat* své touhy. Můžeme se vědomě rozhodnout chovat se k lidem s respektem.“

“Stejně jako pocity přitažlivosti a všechny ostatní pocity musí být naše obavy zvládnuty.”

Stále vypadal zmateně. Řekl jsem: “Jezdíš někdy ve své čtvrti a obdivuješ květiny svých sousedů?” Řekl: “Jasně.” Zeptal jsem se: “Připlížíš se v noci a trháš je, nebo ovládáš svou touhu je mít?” Usmál se a řekl: “Chápu.”

Stejně jako pocity přitažlivosti a všechny ostatní pocity, i naše obavy musí být zvládnuty. Slovo „nebojácný“ často slyšíme jako synonymum pro odvalu. To nemůže být daleko od pravdy. (Poslyšte, reklamní agentury zdůrazňují slovo „nebojácný“ jako na znak značky.)

Synonymem „nebojácného“ je „hloupý“. Nebojácní lidé přecházejí ulici, aniž by se dívali na obě strany; jezdí 100 mil za hodinu ve školní zóně. To je prostě hloupé.

Naproti tomu „odvala“ znamená dělat to, co je třeba udělat, přestože jste k smrti vyděšení.

Podívejte se na video, jak tým hasičů vchází do Světového obchodního centra ve dnech 11. září. Hlas říká: „Podívejte se na oblohu, chlapi. Může to být naposledy, co to vidíte.“ Když se dívali na oblohu, viděli jste v jejich očích strach. Označit jejich hrdinství za „nebojácné“ je hluboká urážka. Navzdory svému strachu stejně odvážně vešli dovnitř, přestože věděli, že pravděpodobně nevyjdou. Ve skutečnosti se nevrátili. Byla to tragédie.

‘Všichni kakají’

Jednou jsem měl v poradně mladého klienta, který utrpěl traumatické zranění, které bránilo klientovi v předchozím sportovním stylu. Klient uvedl, že zažívá vlny ohromujícího smutku z toho, že se nemůže zapojit do dříve užívaných aktivit.

Ten člověk řekl: „Právě teď se mám dobře, ale nedávno jsem někomu řekl, že cítím úzkost, protože jsem věděl, že v určitém okamžiku se vrátí další vlna zdrcujícího smutku, a já se toho děším. Můj přítel mi řekl, abych na to nemyslel.“

Po tváři té osoby stékaly slzy. Po chvíli jsem řekl: „Nesouhlasím s vaším přítelem. Zeptám se na něco divného. Máte v koupelně toaletní papír?“

Klient přikývl. Zeptal jsem se: “Proč?”

Klient zmateně řekl: “Protože musím na záchod.”

“Pravidelně?”

“To jo. Každý den.”

“Takže předpokládáte, že ve vašem životě budou - promiňte - lejna.” Chci říct, jak říká název knihy: ‘Každý kaká.’ Tak se na to připravte. Jediný důvod, proč jste na to připraveni, je, že jste si dopředu mysleli, že ve vašem životě budou lejna, a koupili jste si toaletní papír.

Mezitím všichni ve vašem životě, kteří říkají: „Nemysli na lejno“, skončí na záchodě a myslí si: „Oooo. Kéž bych na to myslel dopředu.“ Ale lidé, kteří dopředu přemýšlejí o nevyhnutelnosti lejna, se na to připravují, pak ho uklidí a jdou dál.“

“Lidé, kteří dopředu přemýšlejí o nevyhnutelnosti lejna, se na to připravují, pak ho uklidí a jdou dál.”

V tomto okamžiku se klient, který před chvílí velmi plakal, smál a říkal: „Pane Bože! To je tak užitečné!“

Tento člověk - tento Každý - často prochází bolestí. Prožívání bolesti v tomto životě je omezeno na vědomí a čas. Pravda, že $2+2=4$ vždy platilo a vždy platit bude. (Děkuji, Plato.) Stejně tak náš nejvyšší potenciál (děkuji, Abrahame Maslowe) vždy existoval a vždy bude.

Vidět emoce jako podřízené duši

Oxfordský slovník definuje „duši“ jako „duchovní nebo nehmotnou část lidské bytosti nebo zvířete, která je považována za nesmrtelnou“. Zatímco ateisté obvykle odmítají představu nadpřirozené duše s vědomím po pozemské smrti, ateistický blogger James Wallace Harris tvrdí, že i ateisté mohou mít prospěch z koncepce duše.

Vidí duši jako „střed naší bytosti“ a uzavírá „i bez Boha chci, abychom my (ateisté) měli duchovní růst. Zdá se, že to naráží na Maslowovu představu nejvyššího osobního potenciálu, ale spojuje to s pocitem transcendence.

Ať už věříme, že duše je naší nadpřirozenou součástí nebo pouze ideálem našeho nejvyššího potenciálu, vidět naše emoce jako podřízené našim duším nabízí obrovské výhody: uzemnění a naději.

Apoštol Pavel ve svém kázání na Marsově hoře potvrdil hold Athéňanů neznámému bohu a nevyzýval k nucenému zničení jejich idolů. Mnoho Athéňanů reagovalo na Pavlovu úctu kladně. My dnes, bez rozdílu, dokážeme vzájemně respektovat potřebu ukotvení a naděje a pomáhat si navzájem na horu života.

“Malý motor”, který mohl v životě čelit velké zátěži, říkal: „Myslím, že můžu; Myslím, že můžu; Myslím, že můžu.“ V židovsko-křesťanské tradici Zdroj bytí řekl: „Jsem, jaký jsem; Jsem takový, jaký jsem; Jsem takový, jaký jsem.“ Jako stvoření k obrazu Božímu naše bytí přesahuje naše myšlenky a pocity. Bůh *je*, tak i my - k Božímu obrazu - *jsme*.

I když čelíme smrti, máme potenciál ji zvládnout s hořkostí nebo s grácií a odvahou.

Jak poukázal přítel kazatel při přečtení úvodního návrhu této eseje, Izajáš 43:2 neříká, že Bůh nás chrání před obtížnými vodami nebo trýznivým ohněm; říká pouze, že Bůh slibuje udržující přítomnost, aby nás ochránil před přemožením a pohlcením.

Bez ohledu na těžkosti zůstává základní podstata našeho nejlepšího já - náš potenciál, naše duše -

neměnná. To platí i pro ty, kteří odmítají představu věčně vědomé duše. Ať už vědomý nebo nevědomý, ideál našeho nejlepšího já vždy byl a vždy bude.

V době psaní tohoto článku jsem se znovu zamiloval do Spaffordovy písně a jejího prohlášení. Namísto toho, abych to viděl jako lež o stavu svých emocí, vidím to jako výkřik vzdorného vítězství.

Ve filmu Mela Gibsona *Statečné srdce*, po svém mučení a blížící se popravě, William Wallace křičí: "SVOBODA!" To je tříslabičná verze „JE JASNO V MOJÍ DUŠI DNES!“

BRAD BULL

[Baptist News Global](#)

Brad Bull

Brad Bull

Brad Bull je licencovaný manželský a rodinný terapeut v soukromé praxi. Sloužil jako pomocný kazatel, vysokoškolský profesor a pomocník pro sezónní řidiče UPS.

-van-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)